

3937144 ENTM/M : สาขาวิชา : เทคโนโลยีการบริหารสิ่งแวดล้อม ; วท.ม. (เทคโนโลยีการบริหารสิ่งแวดล้อม)

คำสำคัญ : การจัดการ/การท่องเที่ยว/หลักการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ/การมีส่วนร่วม/สิ่งแวดล้อม

นิพนธ์ ชื่อเมืองพาน : แนวทางการจัดการแหล่งท่องเที่ยวตามหลักการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรณีศึกษา : วนอุทยานภูชี้ฟ้า จังหวัดเชียงราย (GUIDELINES FOR TOURISM SITE MANAGEMENT IN ACCORDANCE WITH THE PRINCIPLES OF ECOTOURISM : A CASE STUDY OF PHU CHEE FAH FOREST PARK IN CHIANGRAI PROVINCE) คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ลัดดาวัลย์ ทองนพ M.P.H., ปุสดี มอนซอน M.S., สัญชัย สุทธิพันธุ์วิหาร วท.ม. 272 หน้า. ISBN 974 - 662 - 741 - 4

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาแนวทางการจัดการแหล่งท่องเที่ยวตามหลักการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรณีศึกษา : วนอุทยานภูชี้ฟ้า โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อหาแนวทางการจัดการแหล่งท่องเที่ยวตามหลักการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยศึกษาทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ ในการศึกษาเชิงปริมาณใช้แบบสอบถามสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวและคนในท้องถิ่น ส่วนการศึกษาเชิงคุณภาพใช้แบบสัมภาษณ์แนวลึก กับเจ้าหน้าที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยสำนักงานภาคเหนือ เขต 2 วนอุทยานภูชี้ฟ้า หน่วยงานระดับอำเภอ คือ อำเภอเทิงและอำเภอเวียงแก่น ผู้ใหญ่บ้านและผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน บ้านร่มฟ้าไทยและบ้านร่มฟ้าทองและทหารอาสาป้องกันชายแดน รวมทั้งการสังเกตพฤติกรรมนักท่องเที่ยวและสำรวจสภาพทั่วไปของพื้นที่ประกอบ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้โปรแกรม SPSS/PC ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การพรรณนา

ผลการศึกษาตามหลักการท่องเที่ยวเชิงนิเวศข้อที่ 1 ที่ว่าอยู่บนพื้นฐานธรรมชาติ วัฒนธรรมและชุมชน พบว่า ภูชี้ฟ้าเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่โดดเด่นด้านรูปร่างทางธรณีวิทยาและพืชพรรณ โดยเฉพาะต้นเสี้ยวป่า (*Bauhinia variegata* Linn.) และมีชาวเขาเผ่าม้งอาศัยอยู่ในพื้นที่ ในหลักการข้อที่ 2 เกี่ยวกับการบริหารจัดการที่ยั่งยืน ยังขาดกระบวนการบริหารและจัดการ เพราะเพิ่งได้รับการจัดตั้งเป็นวนอุทยาน สำหรับหลักการข้อที่ 3 การให้ความรู้และสื่อความหมายแก่นักท่องเที่ยวและคนในท้องถิ่น ยังไม่มีการจัดอบรมความรู้แก่คนในท้องถิ่น และมักคุเหตุก่ ไม่มีศูนย์บริการนักท่องเที่ยวที่มีความพร้อมอย่างเหมาะสม ป้ายและสัญลักษณ์บอกทางยังขาดและไม่ชัดเจน ไม่มีการจัดแสดงสาริต วิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น หลักการข้อที่ 4 การมีส่วนร่วมของคนในท้องถิ่น พบว่ายังไม่มีการมีส่วนร่วมในระดับการตัดสินใจ การร่วมปฏิบัติการ และการร่วมประเมินผล คงมีแต่ส่วนร่วมในผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวเท่านั้น ส่วนหลักการข้อที่ 5 นักท่องเที่ยวพึงพอใจ พบว่าสิ่งที่นักท่องเที่ยวพึงพอใจมากคือ สภาพธรรมชาติและภูมิทัศน์ในพื้นที่

สำหรับแนวทางการจัดการแหล่งท่องเที่ยวภูชี้ฟ้า คือ ในระดับนโยบายควรมีรูปแบบการบริหารโดยกระจายอำนาจไปในระดับท้องถิ่นและเน้นให้ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการพื้นที่ภายใต้หลักการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ แนวทางสำหรับแต่ละกลุ่มประชากร ผลการวิจัยบ่งชี้ว่าสามารถแบ่งแนวทางตามกลุ่มประชากร คือ นักท่องเที่ยว ควรเน้นความเข้าใจในสภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ด้านคนในท้องถิ่นควรเน้นทั้งการให้บริการและการทำความเข้าใจการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และควรมีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่ รวมทั้งการได้รับผลประโยชน์อย่างเหมาะสม ในขณะที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือชี้แนะแก่ทุกกลุ่ม ส่วนกลุ่มผู้ประกอบการเน้นการให้บริการในรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างถูกต้อง รวมทั้งมักคุเหตุก่ควรตระหนัก และสามารถให้ความรู้รวมทั้งเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักท่องเที่ยวในด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งในทางปฏิบัติทุกกลุ่มสามารถนำแนวทางทั้งหมดมาร่วมกันปฏิบัติโดยให้เกิดความสอดคล้องกันอันจะนำไปสู่ผลสำเร็จของการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน